

АНОТАЦІЯ

Демченко М.О. Формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами електронних освітніх ресурсів. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 – Професійна освіта. – Державний вищий навчальний заклад «Донбаський державний педагогічний університет», Слов'янськ, 2020.

Дисертаційну роботу присвячено проблемі формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами електронних освітніх ресурсів.

Наукова новизна дисертаційного дослідження полягає в тому, що:

– уперше розроблено, теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено технологію формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами електронних освітніх ресурсів, що містить взаємопов'язані структурні блоки (цільовий, теоретичний, організаційно-змістовний, результативний), ґрунтується на методологічних підходах (системний, компетентнісний, діяльнісний, особистісно-орієнтований, гуманістичний, інформаційний), принципах (загальнодидактичні: науковості, системності й послідовності, доступності, зв'язку навчання з дійсністю, свідомості й активності, зворотного зв'язку, сучасності; спеціальні: неперервності, комунікативної взаємодії, відкритості освітнього середовища, інформаційної безпеки, інтерактивності, мультимедійності, методичного консультування) і педагогічних умовах (формування позитивної мотивації до оволодіння майбутньою професією; створення сприятливого освітнього середовища для розробки й використання студентами електронних освітніх ресурсів у професійній діяльності; оновлення змісту методів та засобів фахової підготовки майбутніх вихователів) та забезпечує підвищення рівня сформованості методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти;

– визначено структурні компоненти (мотиваційний, когнітивний,

діяльнісний, рефлексивний), критерії, показники (мотиваційно-ціннісний: наявність у студентів мотивації до навчання за обраною спеціальністю; усвідомлення цінності професії вихователя закладів дошкільної освіти; наявність у студентів мотивації на успіх у професійній діяльності; інформаційний: наявність у студентів теоретичних знань у галузі дошкільної педагогіки й дитячої психології; оперування основними положеннями державних документів, програм навчання і виховання дітей дошкільного віку; знання студентами сутності методичної роботи в закладі дошкільної освіти; діялісно-поведінковий: спрямованість на вирішення професійних завдань; уміння використовувати в професійній діяльності електронні освітні ресурси; уміння створювати та використовувати авторські електронні освітні ресурси; оцінний: прагнення до самоаналізу власної професійної діяльності; до безперервної самоосвіти, самовдосконалення; до самоуправління й самоорганізації в професійній діяльності) і схарактеризовано три рівні (високий, середній, низький) сформованості методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти;

– удосконалено діагностувальну базу для визначення рівнів сформованості методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти;

– уточнено понятійний апарат дослідження, зокрема поняття «методична компетентність вихователя закладу дошкільної освіти», «електронні освітні ресурси», «ресурсний центр», «освітній блог»;

– подальшого розвитку набули уявлення про особливості використання електронних освітніх ресурсів, оновлення форм, методів і засобів фахової підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

У першому розділі «Теоретичні основи формування методичної компетентності майбутніх вихователів ЗДО засобами електронних освітніх ресурсів» здійснено теоретичний аналіз наукових досліджень з визначення сутності й структури методичної компетентності майбутніх вихователів, використання електронних освітніх ресурсів у підготовці майбутніх

вихователів закладів дошкільної освіти.

За результатами здійсненого дослідження методичну компетентність вихователя закладу дошкільної освіти визначено як професійно значущу характеристику особистості, що демонструє сукупність знань, умінь, навичок, особистих якостей вихователя, які визначають здатність до вирішення методичних завдань під час виховання й навчання дітей раннього та дошкільного віку. Обґрунтовано структуру методичної компетентності вихователя закладу дошкільної освіти як сукупності компонентів: мотиваційного, когнітивного, діяльнісного, рефлексивного.

Розглянуто види електронних освітніх ресурсів, представлено й доповнено їхні класифікації, визначено переваги й недоліки використання електронних освітніх ресурсів в освітньому процесі, з'ясовано можливості використання електронних освітніх ресурсів у процесі формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Проаналізовано найпопулярніші системи дистанційного навчання («Віртуальний університет», e-University, Moodle, Redclass), складові кожної з означених систем, особливості організації навчання, здійснюваного на підставі таких систем. З'ясовано мету й завдання діяльності ресурсних центрів України, напрями їхньої роботи та функції.

У другому розділі «Теоретичне обґрунтування технології формування методичної компетентності майбутніх вихователів ЗДО» проаналізовано нормативно-правові засади підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти, а саме: стандарт вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 012 Дошкільна освіта; освітні програми та навчальні плани підготовки студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 012 Дошкільна освіта закладів вищої педагогічної освіти, чинні програми розвитку, навчання й виховання дітей раннього та дошкільного віку, рекомендовані Міністерством освіти і науки України: «Соняшник», «Українське дошкілля», «Я у Світі» тощо.

Визначено провідне значення циклу фахової (професійно-практичної) підготовки у формуванні методичної компетентності майбутніх вихователів і їхньої підготовки до виконання професійних функцій у системі дошкільної освіти. Водночас доведено неповне використання потенціалу електронних освітніх ресурсів під час вивчення фахових дисциплін, а також недостатньо ефективні форми й методи роботи з формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Усе зазначене стало підґрунтям для теоретичного обґрунтування й розробки технології формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами електронних освітніх ресурсів.

Технологія формування методичної компетентності майбутніх вихователів інтерпретована як сукупність чотирьох взаємопов'язаних блоків: у *цільовому блоці* обґрунтовано мету й завдання технології; у *теоретичному блоці* представлено методологічні базові підходи й принципи; *організаційно-змістовний блок* окреслює форми (лекційні й практичні заняття, круглі столи, семінари), методи (наочні, практичні) та засоби (курси дистанційного навчання, ресурсний центр педагогічного факультету, освітній блог), педагогічні умови реалізації технології формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти, здійснювані в три етапи: підготовчий, діяльнісний, оцінний. У *результативному блоці* представлено критеріально-діагностувальну базу дослідження, відповідно до якої схарактеризовано три рівні (високий, середній, низький) сформованості методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Здійснено розвідувальний етап експериментальної частини дослідження, результати якого засвідчили, що педагогічні працівники недостатньо використовують електронні освітні ресурси в освітньому процесі закладу дошкільної освіти, у роботі з дітьми перевага надається освітнім відеоролікам, аудіоказкам, мультимедійним презентаціям, освітнім і розвивальним онлайн-іграм. У роботі ж з батьками дітей дошкільного віку й

педагогами перевагу надають групам чи спільнотам в соціальних мережах, сайту закладу дошкільної освіти, мультимедійним презентаціям, електронній пошті чи месенджеру. Можливості таких електронних освітніх ресурсів як освітній блог професійного спрямування, інтерактивні вправи й завдання, Google-диск, чат, форум та інші використовують недостатньо.

У третьому розділі «Експериментальна перевірка технології формування методичної компетентності майбутніх вихователів ЗДО» представлено перебіг експериментального впровадження технології формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами електронних освітніх ресурсів.

Констатувальний етап експериментальної роботи виявив середній та низький рівні сформованості методичної компетентності за мотиваційно-ціннісним, інформаційним й оцінним критеріями та низький рівень сформованості за діяльнісним критерієм як у експериментальній, так й у контрольній групах.

Експериментальну перевірку запропонованої технології формування методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти здійснено завдяки її впровадженню в освітній процес закладів вищої освіти. Студенти експериментальної групи разом із традиційним навчанням, опановували курси дистанційного навчання з дисциплін «Педагогіка дошкільна», «Психологія дитяча», що містили теоретичний і наочний матеріали, питання й завдання для самоконтролю, поточне тестування до кожної теми й підсумкове тестування. Робота студентів у Ресурсному центрі передбачала створення тематичних вебміксів для вихователів закладів дошкільної освіти завдяки сервісу Symbaloo; створення демонстраційних інтерактивних плакатів ThingLink для батьків дітей раннього та дошкільного віку, підготовку й проведення вебінарів з актуальних проблем дошкільної освіти тощо. У роботі з освітніми блогами під час експерименту з використанням конструктора інтерактивних завдань LearningApps (<https://learningapps.org>) студенти оновлювали інформацію у створеному

блосі (актуальні новини в галузі дошкільної освіти); створювали добірки методичних розробок для вихователів закладів дошкільної освіти; готували власні методичні розробки для вихователів, дітей дошкільного віку, батьків вихованців.

Результати повторної діагностики рівнів сформованості методичної компетентності на контрольному етапі засвідчили позитивну динаміку, а саме: кількість студентів експериментальної групи високого рівня сформованості методичної компетентності збільшилася на 7,7%, середнього – збільшилася на 6,6%, низького – зменшилася на 14,3%. У контрольній групі також відбулися незначні зміни: кількість студентів високого рівня збільшилася на 3,1%, середнього – збільшилася на 1,8%, низького – зменшилася на 4,9%.

Також доведено, що студенти експериментальної групи більш усвідомлено ставляться до майбутньої професійної діяльності; виявляють зацікавленість у вирішенні професійних завдань, прагнуть до якнайкращого виконання окреслених завдань; усвідомлюють можливості використання електронних освітніх ресурсів в освітньому процесі закладів дошкільної освіти; демонструють бажання створювати власні (авторські) електронні освітні ресурси, застосовуючи досвід педагогів; відзначають важливість самоосвіти та самовдосконалення.

Статистичну достовірність отриманих результатів експерименту було перевірено й доведено завдяки застосуванню критерію λ (лямбда) Колмогорова-Смирнова.

Результати дослідження можуть бути використані викладачами педагогічних закладів вищої освіти у процесі підготовки майбутніх вихователів ЗДО; студентами під час проходження педагогічної практики; у системі післядипломної освіти для підвищення кваліфікації дошкільних працівників; у самоосвітній діяльності студентів.

Ключові слова: компетентність, професійна компетентність, методична компетентність, майбутні вихователі, електронні освітні ресурси,

дистанційне навчання, ресурсний центр, освітній блог, технологія.

Список публікацій здобувача

Статті в наукових фахових виданнях України

1. Демченко М., Аматыєва О. Використання потенційних можливостей Ресурсного центру факультету дошкільної освіти та практичної психології для підвищення ефективності підготовки майбутніх фахівців. *Гуманізація навчально-виховного процесу: збірник наукових праць* / за заг. ред. проф. В.І. Сипченка. 2015. Спецвип. 15. Ч. 1. С. 25–32.

2. Демченко М. О. Генеза понять компетентнісного підходу у сучасних педагогічних дослідженнях. *Гуманізація навчально-виховного процесу: збірник наукових праць*. 2017. №5 (85). С. 135–144.

3. Демченко М.О. До проблеми розробки професіограми вихователя закладів дошкільної освіти. Педагогічні науки: збірник наукових праць. Херсон, 2018. Вип. LXXXI. Том 1. С. 138–143.

4. Демченко М.О. Теоретичний аналіз структури методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. *Науковий Часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи: збірник наукових праць / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М.П. Драгоманова. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2019. Випуск 72. Том 1. С. 145–150.*

5. Демченко М.О., Аматыєва О.П., Гакало В.О. Використання можливостей роботи Ресурсного центру для оптимізації підготовки психолого-педагогічних працівників. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі: збірник наукових праць*. Запоріжжя: КПУ, 2019. Вип. 63. Т. 2. С. 11–15.

Статті у виданнях,

включених до міжнародних наукометричних баз

6. Демченко М. О., Набока О. Г. Методична компетентність вихователів дошкільних навчальних закладів: теоретичний аспект. *Науковий*

журнал «Молодий вчений». №10.1 (50.1) жовтень, 2017 р. С. 45–49. (*Index Copernicus*)

7. Демченко М.О., Набока О.Г. Освітній блог як засіб професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2019. Т. 69, № 1. С. 64–77. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2019_69_1_8. (*Web of Science*)

Стаття в зарубіжному науковому виданні

8. Демченко М. О. Використання платформи Moodle у професійній підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. *Scientific discussion (Praha, Czech Republic)*. VOL 1, No 19, (2018). P. 24–28.

Статті в інших виданнях, матеріали конференцій

9. Демченко М.О., Амацьєва О.П. Використання інноваційного проекту «Ресурсний центр факультету» для адаптації майбутніх фахівців до умов психолого-педагогічної діяльності. Перспективні питання психології: збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської міжвузівської науково-практичної Інтернет-конференції «Актуальні проблеми реалізації адаптаційного потенціалу особистості в сучасних умовах життєздійснення. Слов'янськ: Вид-во Б.І. Маторіна, 2016. Вип. 1. С. 228–232.

10. Демченко М. О. До проблеми визначення сутності понять «компетенція», «компетентність»: теоретичний аналіз. *Педагогіка і психологія сьогодення: теорія та практика*: збірник наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 19–20 січня 2018 р.). Одеса: ГО «Південна фундація педагогіки», 2018. С. 73–75.

11. Демченко М. О. Електронні освітні ресурси: сутність поняття, переваги та недоліки. *Психологія та педагогіка у XXI столітті: перспективні та пріоритетні напрямки досліджень*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 1–2 червня 2018 р.). Київ: ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2018. С. 22–25.

12. Демченко М. О. Методична компетентність як складова професійної компетентності вихователів закладів дошкільної

освіти. *Інноваційні наукові дослідження у сфері педагогічних та психологічних наук*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 4–5 травня 2018 р.). Київ: Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського, 2018. С. 78–76.

13. Демченко М. О. Професійні функції майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти: теоретичний аналіз. *Інновації XXI століття*: збірник наукових матеріалів ХХ Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Вінниця, 25 травня 2018 р.). Вінниця, 2018. Ч. 5. С. 13–16.

14. Демченко М. О. Ресурсний центр як засіб професійного становлення майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. *Наукові досягнення, відкриття та шляхи розвитку педагогічної науки*: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (Запоріжжя, 25–26 травня 2018 р.). Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2018. С. 48–51.

15. Демченко М.О. Електронні освітні ресурси як засіб професійної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти. *Збірник наукових праць за матеріалами I Всеукраїнської науково-практичної конференції «Економіко-гуманітарні проблеми сьогодення»* (м. Краматорськ, 17–18 жовтня 2019 р.) / за заг. ред. Л.К. Лисак, В.А. Григор'євої. Харків.: ТОВ «Промарт», 2019. Вип. 1. С. 126–128.

16. Демченко М.О. Діагностика рівнів сформованості методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. *Scientific and pedagogic intemship «Pedagogical and psychological education as a component of the education system in Ukraine and the EU countries»*: Internship proceedings (August 3 – September 11, 2020). Włocławek: «Izdevnieciba Baltija Publishing», 2020. P. 79–82.

17. Демченко М.О. Методика діагностики рівнів сформованості методичної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. *The 3rd International scientific and practical conference «Innovative development of science and education»* (May 24–26, 2020). ISGT Publishing House, Athens, Greece. 2020. P. 248–253.

18. Демченко М.О. Стан використання електронних освітніх ресурсів в освітньому процесі закладів дошкільної освіти. *Актуальні питання, проблеми та перспективи розвитку гуманітарного знання у сучасному інформаційному просторі: національний та інтернаціональний аспекти*: зб. наукових праць (Канада–Сербія–Азербайджан–Польща–Україна, 30–31 травня 2020 р.) / за заг. ред. д. філос. н. Журби М.А. Монреаль: СРМ «ASF», 2020. С. 46–50.

19. Демченко М.О. Теоретичний аналіз організації та діяльності ресурсних центрів України. *Проблеми професійного розвитку вчителя в контексті оновлених освітніх стандартів*: матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет конференції, присвяченої 80-річчю заснування Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет» та 50-річчю започаткування підготовки учителів трудового навчання в ДДПУ (Слов'янськ, 20 травня 2020 року). Слов'янськ, 2020. С. 75–78.

ABSTRACT

Demchenko M. O. Forming Methodical Competence of Future Nursery Teachers of Institutions of Preschool Education Using Electronic Educational Resources. – Qualification scientific work printed as manuscript.

The thesis for the scientific degree of Doctor of Philosophy in Speciality 015 – Vocational Education. – State Higher Educational Institution «Donbas State Pedagogical University», Sloviansk, 2020.

The thesis analyzes the problem of forming the methodical competence of future nursery teachers of institutions of preschool education using electronic educational resources.

The scientific novelty of the thesis research is in the following:

– for the first time it is developed, theoretically substantiated and experimentally tested the technology for forming the methodical competence of future nursery teachers of institutions of preschool education using electronic educational resources which includes the interconnected structural blocks

(targeted, theoretical, organizational-content, effective) in which the methodological approaches are specified (systematic, competence, activity, personality-oriented, humanistic, information), principles (general-didactic: of scientific character, systematicity and consistency, accessibility, connection of learning with life, consciousness and activities, of feedback, modernity; special: continuity, communicative interaction, openness of the educational environment, information security, interactivity, multimediality, methodological consulting) and pedagogical conditions (forming positive motivation to master the future profession; creating a favourable educational environment for the development and use of electronic educational resources by students in their professional activities; updating the content of methods and means of professional training of future nursery teachers) that provide an increase in the level of formation of methodical competence of future nursery teachers of institutions of preschool education;

– it is determined the structural components (motivational, cognitive, activity, reflexive), criteria, indicators (motivational-value: students' having motivation to study in the chosen specialty; students' being aware of the value of the profession of nursery teachers of institutions of preschool education; students' having motivation to succeed in their professional activities; information: students' having theoretical knowledge in the field of preschool pedagogy and child psychology; students' knowing the state documents, programs of education and upbringing of preschool children; students' knowing the essence of methodical work at institutions of preschool education; activity-behavioural: students' focusing on solving professional problems; the ability to use electronic educational resources in their professional activities; the ability to create and use authors' electronic educational resources; assessing: the desire for self-analysis of their own professional activities; students' striving for continuous self-education, self-improvement; the desire for self-management and self-organization in their professional activities) and the three levels (high, average, low) of the formation of methodical competence of future nursery teachers of institutions of preschool education are characterized;

– it is improved the diagnostic base for determining the levels of formation of methodical competence of future nursery teachers of institutions of preschool education;

– it is clarified the conceptual apparatus of the research, in particular, the notions of «methodical competence of a nursery teacher of the institution of preschool education», «electronic educational resources», «resource centre», «educational blog»;

– the ideas about the peculiarities of using electronic educational resources, updating the forms, methods, and means of professional training of future nursery teachers of institutions of preschool education have acquired further development.

In the first chapter «Theoretical Fundamentals of Forming the Methodical Competence of Future Nursery Teachers of Institutions of Preschool Education (IPE) Using Electronic Educational Resources» the theoretical analysis of scientific studies concerning the determination of the essence and structure of the methodical competence of future nursery teachers, the use of electronic educational resources when training future nursery teachers of institutions of preschool education has been presented.

According to the results of the study, the methodical competence of the nursery teacher of the institution of preschool education is defined as a professionally significant characteristics of the personality, which includes a set of knowledge, skills, personal qualities of the nursery teacher that determine the ability to solve methodical tasks during education and training of children of the early and preschool age. The structure of the methodical competence of the nursery teacher of the institution of preschool education is substantiated as a set of components – motivational, cognitive, activity, reflexive.

The types of electronic educational resources are considered, their classifications are presented and supplemented, the advantages and disadvantages of using electronic educational resources in the educational process are determined, the possibilities of using electronic educational resources in the process of forming methodical competence of future nursery teachers of institutions of preschool

education are clarified. The most popular distance learning systems («Virtual University», e-University, Moodle, Redclass), components of each of these systems, features of the organization of learning with their help are analyzed. The purpose and tasks of the resource centres of Ukraine, directions of their work, and functions are studied.

In the second chapter «Theoretical Substantiation of the Technology for Forming the Methodical Competence of Future Nursery Teachers of the IPE» the normative-legal bases of training of future nursery teachers of institutions of preschool education are analyzed, namely: the standard of higher education of the first (bachelor's) level, of the field of knowledge 01 Education/Pedagogy, of speciality 012 Preschool Education; the educational programs and curricula for students of the first (bachelor's) level of higher education in the field of knowledge 01 Education/Pedagogy of speciality 012 Preschool Education of institutions of higher pedagogical education, current programs of development, education and upbringing of children of the early and preschool age recommended by the Ministry of Education and Science of Ukraine: «Sunflower» («Soniashnyk»), «Ukrainian Preschool Education» («Ukrainske Doshkillia»), «I Am in the World» («Ya u Sviti») and others.

The leading importance of the cycle of professional (professional-practical) training in the process of forming the methodical competence of future nursery teachers and their readiness to fulfil the professional functions in the system of preschool education is determined. At the same time, the incomplete use of the potential of electronic educational resources when studying the professional disciplines, as well as the insufficiently effective forms and methods of work concerning the formation of the methodical competence of future nursery teachers of institutions of preschool education. The mentioned has become the basis for the theoretical justification and development of the technology for forming the methodical competence of future nursery teachers of institutions of preschool education using electronic educational resources.

The technology for forming the methodical competence of future nursery

teachers is presented as a set of the four interconnected blocks: the purpose and tasks of the technology are substantiated in the *targeted block*; the *theoretical block* presents the methodological approaches and principles on which the technology is based; the *organizational-content block* outlines the forms (lectures and practical classes, round tables, seminars), methods (visual, practical) and means (distance learning courses, the Resource Centre of the Pedagogical Faculty, the educational blog), the pedagogical conditions to implement the technology for forming the methodical competence of future nursery teachers of institutions of preschool education and is implemented in the three stages: preparatory, activity, assessing. The *effective block* presents the criterion-diagnostic base of the study, according to which the three levels (high, average, low) of the formation of the methodical competence of future nursery teachers of institutions of preschool education are characterized.

The exploratory stage of the experimental part of the study has been carried out, the results of which have shown that pedagogical employees do not use electronic educational resources in the educational process of the institution of preschool education, when working with children the preference is given to educational videos, audio fairy-tales, multimedia presentations, educational and developing online games. When working with parents of preschool children, the preference is given to groups or communities on social networks, the site of the institution of preschool education, multimedia presentations, e-mail, or messenger. The possibilities of such electronic educational resources as a professional educational blog, interactive exercises, and tasks, Google-disk, chat, forum and others are not used enough.

In the third chapter «Experimental Testing of the Technology for Forming the Methodical Competence of Future Nursery Teachers of the IPE» the course of the experimental implementation of the technology for forming the methodical competence of future nursery teachers of institutions of preschool education using electronic educational resources is presented.

The ascertaining stage of the experimental work revealed the average and

low levels of the formation of the methodical competence according to the motivational-value, informational, and assessing criteria, and the low level of the formation according to the activity criterion in both the experimental and control groups.

The experimental verification of the suggested technology for forming the methodical competence of future nursery teachers of institutions of preschool education has been carried out by it being implemented into the educational process of institutions of higher education. The students of the experimental group, along with traditional education, have mastered distance learning courses in the disciplines «Preschool Pedagogy», «Child Psychology», which include the theoretical and visual materials, questions, and tasks for self-control, current testing for each topic and final testing. The students' work in the Resource Centre has involved creating thematic web mixes for nursery teachers of institutions of preschool education through the Symbaloo service; creating demonstration interactive posters ThingLink for parents of children of the early and preschool age, preparing and conducting webinars on topical issues of preschool education, etc. When working with educational blogs during the experiment using the interactive task designer LearningApps (<https://learningapps.org>), the students have updated the information in the created blog (current news in the field of preschool education); selections of methodical manuals for nursery teachers of institutions of preschool education have been created; the students' own methodical manuals for nursery teachers, preschool children, parents of preschool children have been prepared.

The results of the re-diagnostics of the levels of forming the methodical competence at the control stage have shown a positive trend, namely: the number of students in the experimental group with the high level of the formation of the methodical competence of the experimental group increased by 7,7%, the average level increased by 6,6%, the low one decreased by 14,3%. There have been also minor changes in the control group: the number of the high-level students increased by 3,1%, the number of the average-level students increased by 1,8%,

and the number of the low-level students decreased by 4,9%.

It should also be noted that the students of the experimental group are more aware of future professional activities; show interest in solving professional problems, strive not just to fulfil their work, but to do their best when fulfilling it; are aware of the possibilities of using electronic educational resources in the educational process of institutions of preschool education; show their desires to create their own (authors') electronic educational resources, using the experience of educators; note the importance of self-education and self-improvement.

The statistical reliability of the obtained experimental results is verified and proved by using the Kolmogorov-Smirnov λ (lambda) criterion.

The results of the study can be used by lecturers of pedagogical institutions of higher education in the process of training future nursery teachers of the IPE; by students during their pedagogical practice; in the system of post-qualifying education in the process of professional advanced training of preschool employees; in students' self-educational activities.

Keywords: competence, professional competence, methodical competence, future nursery teachers, electronic educational resources, distance learning, resource centre, educational blog, technology.

List of Scientific Works of the Applicant

Articles in the Professional Scientific Publications of Ukraine

1. Demchenko M., Amatieva O. (2015). Vykorystannia potentsiinykh mozhlyvostei Resursnoho tsentru fakultetu doshkilnoi osvity ta praktychnoi psykholohii dlia pidvyshchennia efektyvnosti pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv [Using Potential Possibilities of the Resource Centre of the Faculty of Preschool Education and Practical Psychology to Increase Effectiveness of Training Future Professionals]. *Humanizatsiia navchalno-vykhovnoho protsesu: zbirnyk naukovykh prats – Humanization of Educational-Upbringing Process: Collection of Scientific Works*. V. I. Sypchenko (Ed.). Special Issue 15, 1, 25–32 [in Ukrainian].

2. Demchenko M. O. (2017). Geneza poniat kompetentnisnoho pidkhodu u suchasnykh pedahohichnykh doslidzhenniakh [Genesis of Concepts of

Competence Approach in Modern Pedagogical Studies]. *Humanizatsiia navchalno-vykhovnoho protsesu: zbirnyk naukovykh prats – Humanization of Educational-Upbringing Process: Collection of Scientific Works*, 5 (85), 135–144 [in Ukrainian].

3. Demchenko M. O. (2018). Do problemy rozrobky profesiogramy vykhovatelya zakladiv doshkilnoi osvity [On the Problem of Developing a Professiogram of the Nursery Teacher of Institutions Preschool Education]. *Pedahohichni nauky: zbirnyk naukovykh prats – Pedagogical Sciences: Collection of Scientific Works*. Kherson, issue. LXXXI, vol. 1, 138–143 [in Ukrainian].

4. Demchenko M. O. (2019). Teoretychnyi analiz struktury metodychnoi kompetentnosti maibutnikh vykhovateliv zakladiv doshkilnoi osvity [Theoretical Analysis of the Structure of Methodical Competence of Future Nursery Teachers of Institutions of Preschool Education]. *Naukovyi Chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriiia 5. Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy: zbirnyk naukovykh prats – Scientific Journal of the National Pedagogical University Named after M. P. Drahomanov. Series 5. Pedagogical Sciences: Realities and Prospects: Collection of Scientific Works*. Kyiv: Vydavnychiy dim «Helvetyka», issue 72, vol. 1, 145–150 [in Ukrainian].

5. Demchenko M. O., Amatieva O. P, Hakalo V. O. (2019). Vykorystannia mozhlyvostei roboty Resursnoho tsentru dlia optymizatsii pidhotovky psykholoho-pedahohichnykh pratsivnykiv [Using Capabilities of the Resource Centre to Optimize Training of Psychological-Pedagogical Staff]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkoli: zbirnyk naukovykh prats – Pedagogy of Forming Creative Personality in Higher and Secondary Comprehensive School: Collection of Scientific Works*. Zaporizhzhia: KPU, issue 63, vol. 2, 11–15 [in Ukrainian].

Articles in Publications Included in the International Scientometric Databases

6. Demchenko M. O., Naboka O. H. (2017). Metodychna kompetentnist vykhovateliv doshkilnykh navchalnykh zakladiv: teoretychnyi aspekt [Methodical Competence of Nursery Teachers of Institutions of Preschool Education:

Theoretical Aspect.]. *Naukovyi zhurnal «Molodyi vchenyi» - Scientific Journal «Young Scientist»*, 10.1 (50.1), 45–49. (*Index Copernicus*) [in Ukrainian].

7. Demchenko M. O., Naboka O. H. (2019). Osvitnii bloh yak zasib profesiinoi pidhotovky maibutnikh vykhovateliv zakladiv doshkilnoi osvity [Educational Blog as a Means of Professional Training of Future Nursery Teachers of Institutions of Preschool Education]. *Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia – Information Technologies and Learning Tools*, vol. 69, 1, 64–77. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2019_69_1_8. (*Web of Science*) [in Ukrainian].

Article in the Foreign Scientific Publication

8. Demchenko M. O. (2018). Vykorystannia platformy Moodle u profesiinii pidhotovtsi maibutnikh vykhovateliv zakladiv doshkilnoi osvity [Using Moodle Platform in Professional Training of Future Nursery Teachers of Institutions of Preschool Education]. *Scientific discussion (Praha, Czech Republic)*. VOL 1, No 19, 24–28 [in Ukrainian].

Articles in Other Publications, Conference Materials

9. Demchenko M. O., Amatieva O. P. (2016). Vykorystannia innovatsiinoho proektu «Resursnyi tsentr fakultetu» dlia adaptatsii maibutnikh fakhivtsiv do umov psykhologo-pedahohichnoi diialnosti [Using the Innovative Project «Resource Centre of the Faculty» to Adapt Future Professionals to the Conditions of Psychological-Pedagogical Activities]. *Perspektyvni pytannia psykholohii: zbirnyk naukovykh prats za materialamy Vseukrainskoi mizhvuzivskoi naukovo-praktychnoi Internet-konferentsii «Aktualni problemy realizatsii adaptatsiinoho potentsialu osobystosti v suchasnykh umovakh zhyttiezdiiennia» – Prospective Issues of Psychology: Collection of Scientific Papers of the Proceedings of the All-Ukrainian Interuniversity Scientific-Practical Internet Conference «Actual Problems of Realization of the Adaptive Potential of the Individual under Modern Conditions of Life»*. Sloviansk: Vyd-vo B.I. Matorina, 1, 228–232 [in Ukrainian].

10. Demchenko M. O. (2018). Do problemy vyznachennia sutnosti poniat «kompetentsiia», «kompetentnist»: teoretychnyi analiz [On the Problem of

Defining the Essence of the Concepts «Competency», «Competence»: Theoretical Analysis]. *Pedahohika i psykholohiia sohodennia: teoriia ta praktyka: zbirnyk naukovykh robot uchasnykiv mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (Odesa, 19–20 sichnia 2018 r.) – Pedagogy and Psychology of Today: Theory and Practice: Collection of Scientific Papers of the Participants of the International Scientific-Practical Conference (Odessa, January 19-20, 2018)*. Odesa: HO «Pivdenna fundatsiia pedahohiky», 73–75 [in Ukrainian].

11. Demchenko M. O. (2018). Elektronni osvritni resursy: sutnist poniattia, perevahy ta nedoliky [Electronic Educational Resources: Essence of the Concept, Advantages and Disadvantages]. *Psykholohiia ta pedahohika u XXI stolitti: perspektyvni ta priorytetni napriamky doslidzhen: materialy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (Kyiv, 1–2 chervnia 2018 r.) – Psychology and Pedagogy in the 21st Century: Perspective and Priority Directions of Studies: Proceedings of the International Scientific-Practical Conference (Kyiv, June 1-2, 2018)*. Kyiv: HO «Kyivska naukova orhanizatsiia pedahohiky t a psykholohii», 22–25 [in Ukrainian].

12. Demchenko M. O. (2018). Metodychna kompetentnist yak skladova profesiinoi kompetentnosti vykhovateliv zakladiv doshkilnoi osvity [Methodical Competence as a Component of Professional Competence of Nursery Teachers of Institutions of Preschool Education]. *Innovatsiini naukovy doslidzhennia u sferi pedahohichnykh ta psykholohichnykh nauk: materialy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (Kyiv, 4–5 travnia 2018 r.) – Innovative Scientific Studies in the Field of Pedagogical and Psychological Sciences: Proceedings of the International Scientific-Practical Conference (Kyiv, May 4-5, 2018)*. Kyiv: Tavriiskyi natsionalnyi universytet imeni V.I. Vernadskoho, 78–76 [in Ukrainian].

13. Demchenko M. O. (2018). Profesiini funksii maibutnikh vykhovateliv zakladiv doshkilnoi osvity: teoretychnyi analiz [Professional Functions of Future Nursery Teachers of Institutions of Preschool Education: Theoretical Analysis]. *Innovatsii XXI stolittia: zbirnyk naukovykh materialiv XX Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii (Vinnytsia, 25 travnia 2018 r.) – Innovations of*

the 21st Century: Collection of Scientific Materials of the XX International Scientific-Practical Internet Conference (Vinnytsia, May 25, 2018). Vinnytsia, 5, 13–16 [in Ukrainian].

14. Demchenko M. O. (2018). Resursnyi tsentr yak zasib profesiinoho stanovlennia maibutnikh vykhovateliv zakladiv doshkilnoi osvity [Resource Centre as a Means of Professional Development of Future Nursery Teachers of Institutions of Preschool Education]. *Naukovi dosiahnennia, vidkryttia ta shliakhy rozvytku pedahohichnoi nauky: materialy vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii (Zaporizhzhia, 25–26 travnia 2018 r.) – Scientific Achievements, Discoveries and Ways of Development of Pedagogical Science: Proceedings of the All-Ukrainian Scientific-Practical Conference (Zaporizhzhya, May 25-26, 2018)*. Zaporizhzhia: Klasychnyi pryvatnyi universytet, 48–51 [in Ukrainian].

15. Demchenko M. O. (2019). Elektronni osvitni resursy yak zasib profesiinoyi pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv doshkilnoi osvity [Electronic Educational Resources as a Means of Professional Training of Future Preschool Education Specialists]. *Zbirnyk naukovykh prats za materialamy I Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Ekonomiko-humanitarni problemy sohodennia» (m. Kramatorsk, 17–18 zhovtnia 2019 r.) – Collection of Scientific Works of the Materials of the I All-Ukrainian Scientific-Practical Conference «Economic-Humanitarian Problems of Today» (Kramatorsk, October 17-18, 2019)*. Kharkiv: TOV «Promart», 1, 126–128 [in Ukrainian].

16. Demchenko M. O. (2020). Diahnostyka rivniv sformovanosti metodychnoi kompetentnosti maibutnikh vykhovateliv zakladiv doshkilnoi osvity [Diagnostics of Levels of Formation of Methodical Competence of Future Nursery Teachers of Institutions of Preschool Education]. *Scientific and Pedagogic Internship «Pedagogical and Psychological Education as a Component of the Education System in Ukraine and the EU Countries»: Internship Proceedings (August 3 – September 11, 2020)*. Włocławek: «Izdevnieciba Baltija Publishing», 79–82 [in Ukrainian].

17. Demchenko M. O. (2020). Metodyka diahnostyky rivniv sformovanosti

metodychnoi kompetentnosti maibutnykh vykhovateliv zakladiv doshkilnoi osvity [Technique for Diagnosing the Levels of Formation of Methodical Competence of Future Preschool Education Specialists]. *The 3rd International Scientific and Practical Conference «Innovative Development of Science and Education» (May 24–26, 2020)*. ISGT Publishing House, Athens, Greece, 248–253 [in Ukrainian].

18. Demchenko M. O. (2020). Stan vykorystannia elektronnykh osvitnykh resursiv v osvitnomu protsesi zakladiv doshkilnoi osvity [State of Using Electronic Educational Resources in the Educational Process of Institutions of Preschool Education]. *Aktualni pytannia, problemy ta perspektyvy rozvytku humanitarnoho znannia u suchasnomu informatsiinomu prostori: natsionalnyi ta internatsionalnyi aspekty: zb. naukovykh prats (Kanada–Serbiia–Azerbaidzhan–Polshcha–Ukraina, 30–31 travnia 2020 r.) – Relevant Issues, Problems and Prospects for Developing Humanitarian Knowledge in the Modern Information Space: National and International Aspects: Collection of Scientific Works (Canada – Serbia – Azerbaijan – Poland – Ukraine, May 30-31, 2020)*. Montreal: SPM «ASF», 46–50 [in Ukrainian].

19. Demchenko M. O. (2020). Teoretychnyi analiz orhanizatsii ta diialnosti resursnykh tsentriv Ukrainy [Theoretical Analysis of the Organization and Activity of Resource Centers of Ukraine]. *Problemy profesiinoho rozvytku vchytelia v konteksti onovlenykh osvitnykh standartiv: materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi Internet konferentsii, prysviachenoj 80-ricchuiu zasnuvannia Derzhavnoho vyshchoho navchalnoho zakladu «Donbaskyi derzhavnyi pedahohichny iuniversitytet» ta 50-ricchuiu zapochatkuvannia pidhotovky uchyteliv trudovoho navchannia v DDPU (m. Sloviansk, 20 travnia 2020 roku). – Problems of Professional Development of Teachers in the Context of Updated Educational Standards: Materials of the International Scientific-Practical Internet Conference Dedicated to the 80th Anniversary of the State Higher Educational Institution «Donbas State Pedagogical University» and the 50th Anniversary of the Beginning of Training Design and Technology Teachers (Sloviansk, May 20, 2020)*. Sloviansk, 75–78 [in Ukrainian].